

EFOP-3.11.1-17-2017-00004

**„Szülő-Suli” - tanulók iskolai előmenetelének javítása és a korai
lemorzsolódás visszaszorítása az iskola-család együttműködésére
alapozott egyéni fejlesztésen keresztül**

A célcsoport képzéséhez kapcsolódó feladatok

Dunaújvárosi Tankerületi Központ

2018.

Tartalom

Bevezetés.....	4
A családi háttér hatása a gyermekekre az iskolai végzettség szempontjából.....	5
A család szociális helyzetéből fakadó problémák	5
A család anyagi helyzetéből adódó problémák	5
A projekt megvalósításának három pillére.....	6
Innovatív pedagógiai eszköz és hatásrendszer kialakítása	6
Személyközpontú, egyéni fejlesztésen alapuló tevékenység folytatása	7
Iskola-család együttműködés fejlesztésén alapuló tevékenység	7
A tananyag az iskola-család együttműködés fejlesztésén alapuló tevékenység vonatkozásában nyújt segítséget	7
A bevonásra kerülő célcsoportok adatai.....	8
Az iskola-család együttműködés fejlesztésén alapuló tevékenység megvalósulásának folyamata	8
Célcsoport toborzása, bevonása a programba	9
Szülő Suli programok (intézményenként 4 darab)	9
Az érintett intézmények programterve	10
Tematikus, célzott készségfejlesztő foglalkozások anyaga	12
A tanulás főbb lépései.....	14
A tanulás külső és belső feltételei.....	14
A tanulás belső feltételei	15
A tanulás külső feltételei	15
Motiváció – érdeklődés	15
Bevezető gyakorlat	16
Feladatok	16
A konfliktus fogalma	29
Konfliktusok fajtái.....	29
Konfliktuskezelő készség fejlesztését segítő gyakorlatok.....	29
Fenntarthatósági témahét szülők bevonásával	35
Attitűd formáló gyakorlatok pedagógusoknak.....	38
Esélyegyenlőség	38
Tanulók egyéni fejlesztése a pályázati kiírás tartalma szerint	41
Egyéni fejlesztés módszertana.....	44
Az egyéni fejlesztési terv kidolgozásának lépései	44

Szükségletfelmérés, helyzetelemzés	45
Egyéni fejlesztési terv	45
Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez szükséges kompetenciák.....	45
Az egyéni fejlesztési terv kötelező tartalmi elemei a pályázati kiírás tartalma szerint	46
Nyomonkövetés, mérés, egyéni előrehaladási napló	46
A tanuló személyes dossziéjának alapvető elemei	47
Mellékletek	48

„Az ember egy nagy játék résztvevője, melynek kimenetele számára is nyílt. Képességeit teljességükben kell kibontakoztatnia ahhoz, hogy „játékos” és ne a véletlen játékszere legyen.”

(Eigen-Winkler)

Bevezetés

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény előírja, hogy az oktatási intézmények esélyegyenlőségi programot fogadnak el, amelyben elemzik az intézményen tanuló hátrányos helyzetű tanulók helyzetének alakulását és meghatározzák ezen tanulók esélyegyenlőségét elősegítő célokat. Az oktatási intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségén biztosításán túl, pedagógiai célkitűzésként kell megjelennie az inklúzió elvére alapozott, az esélyteremtést támogató konkrét intézkedéseknek, a szolgáltatások megvalósításának, és azok folyamatos fenntartásának. A közoktatási intézmények esélyegyenlőségi programjainak alapvető célja az intézményen belül a szegregációmentesség, és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése a pedagógiai munkaszervezésben, a tanulásszervezésben, az intézmény infrastruktúrájának kialakításában, a szakszerű pedagógiai eszköztár megválasztásában és olyan tevékenységformák előtérbe helyezésében, melyek az esélyteremtő pedagógiai légkör létrejöttét indukálják és tanulók fejlődéséhez és fejlesztéséhez garanciát nyújtanak.

A valamiféle hátránnyal induló – a köznevelési rendszerbe kerülő- tanulók számára tehát biztosítani kell azokat a feltételeket, melyek csökkentik ezen hátrányokat illetve azokat a veszélyeket, amelyek a nevelési folyamatban jövőjükre, továbbtanulásukra, szakmaválasztásukra nézve súlyos következménnyel járnak.

A családi háttérből adódó problémák, valamint az intézmények által ellátandó feladatok és alkalmazható eszközök sokszor egymással szoros kapcsolatban vannak, valamely helyzet adott tanulónál halmozódva jelenhet meg. Ez külön odafigyelést igényel az intézmény részéről.¹

¹ Nemzeti jogszabálytár

A családi háttér hatása a gyermekre az iskolai végzettség szempontjából

A családi háttér iskolai végzettség szempontjából az adott gyermek esetén lehet ösztönző, illetve hátrányosan befolyásoló.

A családi háttér iskolai végzettsége pozitívan hat általában a gyermekre akkor, ha a szülők, illetve az egyik szülő diplomás, mivel elvárásként fogalmazódik meg a gyermekkel szemben is az, hogy diplomát szerezzen.

Szintén pozitívan hat a gyermekre, ha a szülők nem diplomások, de a szűk családi környezetben valakinek sikeresen alakult az életpályája a magasabb iskolázottsága révén, vagy, ha a szülők alacsony, vagy közepes iskolázottságúak, és a gyermekük elé a magasabb iskolai végzettséget, és az általa remélt jobb munkalehetőség reményét vetítik.

Ezzel szemben a családi háttér iskolai végzettsége negatívan hat a gyermekre akkor, ha a szülők alacsony, iskolázottságúak, a gyermekük tanulmányaira nem fordítanak különösebb figyelmet, nem biztatják, támogatják törekvéseit.

A család szociális helyzetéből fakadó problémák

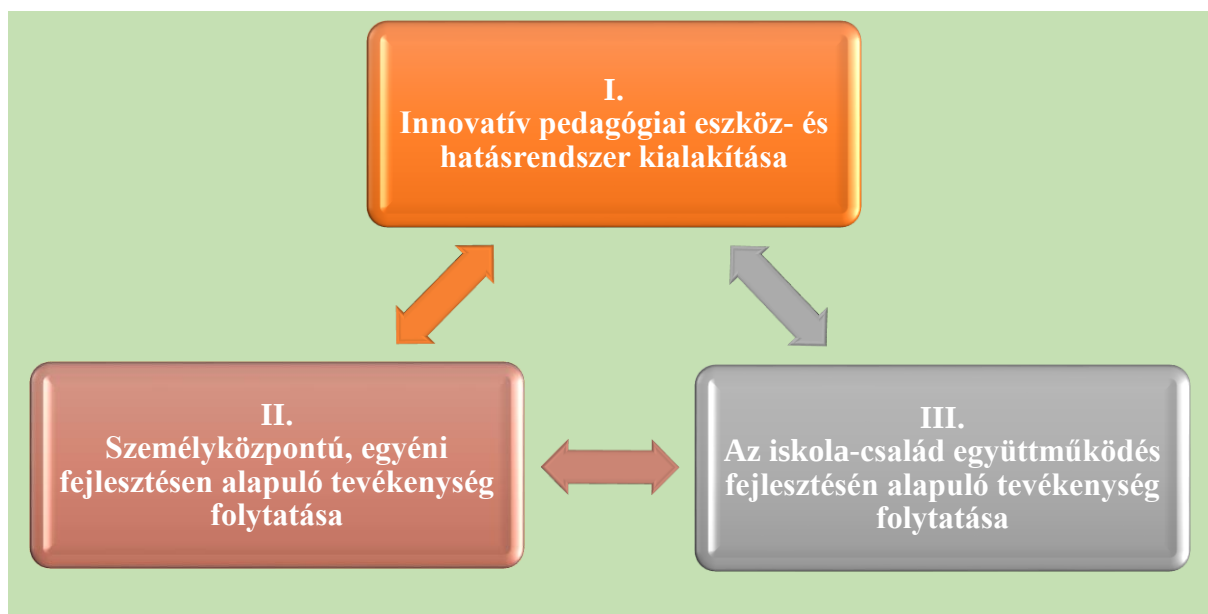
- a gyermek szociális viselkedése nem megfelelő,
- a nem megfelelő életvitelű családban, a rendezetlen családi viszonyok között, a rendszertelen életmód mellett a tanulók iskolai felkészülése nehéz,
- a családnak a szociális helyzetéből fakadóan nincsen meg a gyermek harmonikus otthoni fejlődését elősegítő körülmények, eszközök, a gyermek ingerszegény környezetben él.

A család anyagi helyzetéből adódó problémák

- a család nem, vagy nehezen tudja biztosítani a gyermek megfelelő fizikai és szellemi fejlődéséhez szükséges szükségleteket biztosítani, így:
 - egyes esetekben még az étel biztosítása is gondot jelent,
 - a ruházat minősége, mennyisége nem megfelelő,
 - a felszerelések, eszközök nem állnak rendelkezésre (ágynemű, váltóruha íróeszközök, tolltartó, tornafelszerelés stb.),
 - otthon nincsen a gyermeknek az ismeretei bővítéséhez szükséges eszköz háttér (könyvek, folyóiratok, stb.);
- az anyagi helyzet miatt nem kísérik kellő figyelemmel a gyermek fejlődését, tanulmányait,

A családi háttér sajátosságaiból fakadó esélyegyenlőség biztosítási feladatának legfőbb célja, az esélyegyenlőtlenségek megszüntetése a pedagógus, a tanuló, a szülő együttműködésével, valamint az intézmény által biztosított egyéb eszközökkel.

A projekt megvalósításának három pillére

I. pillér

Innovatív pedagógiai eszköz és hatásrendszer kialakítása

Az esélyteremtő intézményi működés jellemzője, hogy a hagyományos, frontális oktatási módszerekkel szakítva, új, innovatív, a tanulók egyéni fejlődését figyelembe vevő, új tanítás-tanulási módszereket alkalmaz. Jelen projektben sor kerül egy komplex módszertan és tananyag kidolgozására, mely segítséget nyújt a pedagógusoknak a differenciált tanítási eljárások elsajátításához. Ezt a célt szolgálják a pedagógusoknak szervezett képzések, tréningek is, az intézmények által igényelt témákban.

II. pillér

Személyközpontú, egyéni fejlesztésen alapuló tevékenység folytatása

A projekt megvalósítása során kiemelt szerepet kap a bevonott tanulók egyéni fejlesztése, mely a tanulók személyiségének egészét szem előtt tartva, erősségeire építve jelöli ki a fejlesztés módját. Célkitűzései nem korlátozódnak csupán a hiányosságok pótlására. Az egyéni fejlesztés során olyan motivációs folyamatokat kell elindítani, amely arra irányul, hogy a tanulót bent tartsa a tanulás világában. Az egyéni fejlesztési terv elkészítését megelőzi a tanulóira irányuló helyzetelemzés elkészítése, melynek részét képezi a tanulók (matematika-logika, szövegértés, idegen nyelvi, IKT, szociális, tanulási motiváció stb.) kompetenciáinak feltérképezésére irányuló bemeneti mérések elvégzése, melyhez a területileg illetékes POK nyújt segítséget az együttműködési megállapodásban foglaltak szerint. Az egyéni fejlesztési tervek megvalósulását az intézmény háromhavonta felülvizsgálja, és szükség szerint módosítja. A folyamatot az egyéni előrehaladási naplóban rögzíti. Az egyéni fejlesztés eredményének (kimeneti mérés) vizsgálata szintén a POK által biztosított mérési módszerekkel történik.

III. pillér

Iskola-család együttműködés fejlesztésén alapuló tevékenység

A projektben tervezett „Szülő-Suli” programok megvalósításának alapvető feltétele a partnerekkel történő együttműködés kialakítása (hálózatosodás). Az elkészült stratégia a folyamat általános elméleti és gyakorlati oldalát mutatja be, egyrészt a partnerekkel történő együttműködések kialakítása, másrészt a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók és családjainak programba történő bevonása oldaláról. Az alakuló workshop (2018 ősze) során történik a 4 tervezett „Szülő-Suli” program tartalmának meghatározása, az együttműködő partnerek feladatainak kijelölése stb. A cselekvési terv a stratégiai dokumentum melléletét képezi.²

A tananyag az iskola-család együttműködés fejlesztésén alapuló tevékenység vonatkozásában nyújt segítséget

A projektben tervezett „Szülő-Suli” programok megvalósításának alapvető feltétele a partnerekkel történő együttműködés kialakítása (Hálózatosodás). Az alakuló workshop (2018 ősze) során történik a 4 tervezett „Szülő-Suli” program tartalmának meghatározása, az együttműködő partnerek feladatainak kijelölése stb. Ezt követően kerül sor az intézményi cselekvési terv elkészítésére, a cselekvési ütemterv sablon alkalmazásával.

² Szakmai terv-Dunaújvárosi Tankerületi Központ

Szülő-Suli programok tervezése, szervezése és lebonyolítása a lemorzsolódással veszélyeztetett és a programba bevont tanulók és családjainak a projekt teljes időtartama alatt összesen négy alkalommal történik.

Ebben a tevékenységben alapvető cél a családi környezet támogatása.

A bevonásra kerülő célcsoportok adatai

Intézmény	Bevonni tervezett tanulók száma	Pedagógusok/inaktív pedagógusok száma	Bevonni kívánt szülők száma
Perkátai Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	25	35	50
Dr. Fejérpataky László Általános Iskola	25	25	50

Az iskola-család együttműködés fejlesztésén alapuló tevékenység megvalósulásának folyamata

Tevékenység	Az iskola-család együttműködés helyi eljárásának megvalósulása
Feladat leírása	A minél hatékonyabb programmegvalósulás érdekében meghatározott eszközök alkalmazásával és ütemezéssel történik az iskola-család kapcsolattartása a projekt teljes időtartam alatt, amelynek részét képezik a „Szülő-Suli” Programok.

Cél a családi környezet alapvető támogatása. A Szülő-Suli Programok megvalósítását az alábbi folyamatként kell értelmezni:

Célcsoport toborzása, bevonása a programba

- A projekt által érintett tanulók hozzátartozóinak bevonása az intézmény programjaiba a korábban kialakított cselekvési terv szerint haladva
- Feladat tartalmaz érzékenyítést, amelynek eredményeképpen a családi környezet támogatja a tanulók fejlődését, másrésről a lehetőségekről szóló teljes körű tájékoztatást, amely által a hozzátartozók érdeklődése is felkelthető ahhoz, hogy maguk is kompetenciafejlesztésben részesüljenek.

Szülő Suli programok (intézményenként 4 darab)

A bevont családokat célzó cselekvési terv szerint haladva képzési programok, előadások, tanfolyamok és műhelyfoglalkozások kidolgozása, és megvalósítása (szülői, nagyszülői csoportoknak, szülő-gyermek csoportoknak) az alábbi tématerületeken:

- tanulás tanulásának (hatékony tanulásmódszertan) elsajátítása és támogatása,
- alapkompenciák (pl.: anyanyelvi, nyelvi, matematikai és digitális kompetenciák fejlesztése, illetve tudományos magyarázatok alkalmazásának) képesség-fejlesztése,
- egészségtudatosság, betegségek megelőzése,
- az oktatásba való visszatérés vagy belépés elősegítése

Az érintett intézmények programterve

Bevont intézmény	Perkátai Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Dr. Fejérpataky László Általános Iskola	
Célcsoport toborzása, bevonása a programokba		
Családok egyéni megkeresése (telefonos megkeresés vagy családlátogatás stb.)	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.	
Családok (tanulók és hozzátartozóik) számára nyílt nap (projekt prezentálása, a mintafoglalkozások stb.)	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.	
Folyamatos kapcsolattartás a bevonni kívánt személyekkel (telefon, lehetőség szerint elektronikusan)	Előzetesen nem tervezett, de pontosabb helyzetfelméréstől függően ez változhat.	
Fogadóóra biztosítása	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.	
Kommunikációs kiadványok küldése (hírlevél, tájékoztató levél, brosúra stb.)	Szórólapok, prospektusok, gyűjteménytár készítése.	
Egyéb	Előzetesen nem tervezett, de pontosabb helyzetfelméréstől függően ez változhat.	
Szülő Suli programok (legalább 4 darab) elemei		
Csak hozzátartozóknak		
Tematikus beszélgetős foglalkozások	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.	
Felépítés	8-10 fős csoport(ok) kialakításával tervezett.	
Rendszeresség	Évente 2 alkalommal	

Becsült időtartam	Pár órás foglalkozások tartása tervezett.
Érintett tématerület: - tanulás tanulása, - alapkompenciák - egészségtudatosság, betegségek megelőzése - az oktatásba való visszatérés vagy belépés	Egészségtudatosság, betegségek megelőzése
Tematikus, célzott készségfejlesztő foglalkozások	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.
Felépítés	8-10 fős csoport(ok) kialakításával tervezett.
Rendszeresség	Évente 2 alkalommal
Becsült időtartam	Pár órás foglalkozások tartása tervezett.
Érintett tématerület: - tanulás tanulása, - alapkompenciák - egészségtudatosság, betegségek megelőzése - az oktatásba való visszatérés vagy belépés	Tanulás tanulása, Alapkompenciák, Az oktatásba való visszatérés vagy belépés
Egész családnak	
Tematikus, célzott készségfejlesztő foglalkozások pedagógus/külső szakértő vezetésével	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.
Felépítés	12-15 fős csoport(ok) kialakításával tervezett.
Rendszeresség	Évente 2 alkalommal
Becsült időtartam (pár óra/félnapos/egész napos)	Pár órás foglalkozások tartása tervezett.

Érintett tématerület: - tanulás tanulása, - alapkompentenciák - egészségtudatosság, betegségek megelőzése - az oktatásba való visszatérés vagy belépés	Alapkompetenciák, Egészségtudatosság, betegségek megelőzése
---	---

3

Tematikus, célzott készségfejlesztő foglalkozások anyaga

Beavatkozási területek.

- tanulás tanulása
- alapkompentenciák
- az oktatásba való visszatérés vagy belépés

A tanulás három lépcsője

Attól függően, hogy mit kell megtanulni, a tanulásnak három lépcsője van. Ezek a memorizálás, a megértés és a cselekvés.

Ahhoz, hogy képesek legyünk az ismereteket a gyakorlatban felhasználni, mind a három lépést meg kell tennünk. Vannak ugyanakkor olyan tanulni valók is, amelyek csak az első két vagy csak önmagában a legelső lépést igénylik.

Az alábbi táblázat harmincféle tanulnivalót sorol fel. Jelölje be, hogy melyikhez melyik tanulási lépcsőig kell eljutni! (1. memorizálás, 2. megértés, 3. cselekvés)

³ Szakmai terv-Dunaújvárosi Tankerületi Központ

Feladat		Szint	Feladat		Szint
1.	ablakkeret mozgatása		16.	annak ismerete, mikor kell védőöltözetet viselni	
2.	álláskeresés		17.	gépirás	
3.	teafőzés		18.	faültetés	
4.	egy vers megtanulása		19.	ahogyan megszervezünk egy rendezvényt	
5.	hólapátolás		20.	a polcok átrendezése	
6.	ügyfélszolgálati munka		21.	árcédulák elhelyezése árucikkeken	
7.	miért fontos a tanulás		22.	idősek problémáinak megoldása	
8.	miért fontos a tisztálkodás		23.	telefonszámok	
9.	történelmi dátumok		24.	balesetek okainak megmagyarázása	
10.	hogyan lehet katalógusból vásárolni		25.	helyesírás	
11.	áru csomagolása		26.	takarítási folyamat sorrendjének megjegyzése	
12.	hogyan lehet átutalási számlára pénz befizetni		27.	matematikai táblázatok	

13.	egy iroda berendezésének megtervezése		28.	tudni, mi hol van	
14.	névsor		29.	autóvezetés	
15.	az önkormányzat dolgozóinak névsora		30.	ahogyan egy vállalkozást vezetünk	

A tanulás főbb lépései

1. Figyelmesen végig olvassuk a megtanulandó szöveget.
2. Jól átgondoljuk, hogy megértettük-e. (Ha nem, utánanézzünk, vagy újra elolvassuk a kérdéses részt és megpróbáljuk megérteni.)
3. Újra elolvassuk a szöveget, de már szakaszokra, gondolati egységekre bontva.
4. Jegyzetet készítünk – kiírjuk az egyes szakaszok legfontosabb megállapításait.
5. Megpróbáljuk elmondani az elkészült jegyzetet (vázlatot).
6. Újra elolvassuk a teljes szöveget.
7. Megpróbáljuk elmondani az olvasottakat:
 - először még a vázlat segítségével,
 - aztán már teljesen önállóan.

A tanulás külső és belső feltételei

A tanulás folyamatot, hatékonyságát sok tényező befolyásolja. Mind külső, mind belső feltételek rendelkezésre kell, hogy álljanak a tanulás megfelelő minőségi és mennyiségi véghezvitele érdekében. Előtérbe egyik sem helyezhető, de bármelyik hiánya vagy csökkent mértékű érvényesülése erősen kihat a tanulási teljesítményre.

A tanulás belső feltételei

Nagyon fontos tudnivaló, hogy a tanuláshoz pihenten fogjunk hozzá, s ezt az állapotot – rövidebb-hosszabb szünetek közbeiktatásával – igyekezzünk is fenntartani. Lényeges, hogy a kitűzött szünetek idejét és az időbeosztást ne egy merev, áthághatatlan előírásként kezeljük.

A tanulás külső feltételei

Mivel a tanulásnál az érzékszervek közül az esetek többségében a szemnek jut a legtöbb munka, fontos, hogy kímélése érdekében a lehető legkedvezőbb körülményeket teremtsünk meg. A szellemi aktivitás (pl. tanulás) bizonyos összerendezettséget, fegyelmezett magatartást kíván. A szellemi munkához, a koncentrált figyelemhez csendre van szükség.

Motiváció – érdeklődés

A motiváció, más szóval indíték teremti meg számunkra az akarat bevetésének értelmét. Ez olyan cselekvésre készítő belső tényező, amely energiát szolgáltat a cselekvés megindításához és fenntartásához, valamint meghatározza a cselekvés fő irányát.

A legerősebb motiváló hatása az érdeklődésnek van. Ez magas fokon a legerősebb külső és belső zavaró tényezőket is teljes mértékben ki tudja kapcsolni (pl. a futballmérkőzés fordulóit a képernyőn követő apa), arról nem is beszélve, hogy az a munka, amely érdekel és teljesen leköti a figyelmünket, szinte egyáltalán nem fáraszt. Ami fáradtság érzetét kelti, az éppen az unalom. Az érdeklődés tehát a figyelem közvetlen energiaforrása. Az érdeklődés a figyelmet éberré, hatásossá, kitartóvá tudja tenni és mozgásba lendíti a cselekvést is. A legeredményesebben az tud dolgozni, aki komoly érdeklődést tanúsít munkája iránt.

Ne feledjük tehát: aktív közreműködésünk hiányában a szellemi kapacitásunk nincs lekötve, munkánk eredménye nem arányos a tanulásra fordított idővel.

Bevezető gyakorlat

- Szellőztesse ki a termet – vagy hagyjon nyitva egy ablakot!
- Üljön le egy kényelmes székre, anélkül, hogy nekitámaszkodna!
- Üljön egyenesen, ölbe tett kezekkel ellazított vállal!
- Lélegezzen be lassan az orron keresztül!
- Lélegezzen ki lassan ugyanúgy az orron keresztül, anélkül, hogy szünetet tartana a be- és kilégzés között, azaz a légzést visszatartaná.
- Ügyeljen arra:
- Vállak, has ellazított állapotban vannak?
- Ha az egyenes tartásban nem lehetséges, támaszkodjon háttal a széknek!
- Figyelje meg önmagát be- és kilégzésnél. Egészen nyugodt lesz.
- Lassan lélegezzen mélyen be, hosszabban lélegezzen ki, anélkül, hogy a felsőtestével mozogna.
- Ne mozogjon!

A gyakorlat ideje 5-12 perc

Feladatok

Nézzon az órára és mérje, mennyi időt fordít ennek a gyakorlatnak az elvégzésére. Nem kell sietnie, ráér nyugodtan gondolkodni, annál fontosabb viszont, hogy különös gonddal és figyelemmel dolgozzék, pontosan kövesse az alábbi, pontokba szedett utasítást. Kezdheti.

1. Mielőtt bármibe belefogna, először fussa át az egész gyakorlatot!
2. Írja fel a következő mondatot: „Az utasításokat előbb mindig gondosan végig kell olvasni, a részfeladatok teljesítése előtt átfogó képet kell kapni az egésze-ről.”

3. Próbálja megfogalmazni a MAGATARTÁS szó meghatározását!

4. Keressen minél több, a „MAGATARTÁS” kifejezéshez illő jelzőt!

5. Alkosson egy-egy mondatot, melyben helyes, illetve helytelen magatartása szerepel, de a „magatartás” szó helyett használja annak szinonimáit!

Egy kis számolás, illetve logika következik: írja fel az alábbi számsorok logikus folytatását:

2, 4, 8, 16, _____
45, 36, 27, _____
3, 6, 5, 10, 9, 18, _____

7. Nézzünk meg néhány szóalkotást: minden szópár közé olyan szót kell találnia, mely az első szó utótagjaként, a másodiknak pedig előtagjaként egy-egy - egymással semmiféle összefüggésben nem lévő - összetett szót hoz létre (pl. ügy-fél-bolond).

káposzta	mosás
pálya	hölgy
bika	bosszú
cigány	bor

8. Magyarázza meg néhány szóval, miért kell az írott utasításokat különös figyelemmel elolvasni, illetve őket pontosan követni!

9. Kérem, ne pillantson most már vissza a feladat elejére (esetleg hunyja be a szemét), és úgy próbálja felidézni, mi is volt az 1. pont utasítása!

10. Ha az 1. pont utasításait pontosan követte, azaz mielőtt a megoldásba belefogott volna, előbb gyorsan - de azért figyelmesen - végigolvasta a gyakorlatot és így jutott el idáig, jutalmul már nem is kell az egyes feladatokkal vesződnie. Ne tegyen mást, csupán - emlékeztetőül -, ami a 2. pontban áll!

És most nézzen az órára! Mennyi időt fordított a gyakorlatokra? Ha csak azt a néhány másodpercet, mely alatt - az 1. pont utasítása értelmében - az egész feladatot végigolvasta, akkor Ön nemcsak figyelmesen olvas, hanem megszokta már azt is, hogy először mindig átfogó képet kapjon egy olvasmány vagy feladat egészéről és csak azután mélyedjen a részletekbe.

Állapítsa meg, hogy melyek azok a szavak, amelyek többször is ismétlődnek. Hogy hányszor, azt nem kell megszámolnia. Írja fel! (A szövegbe jelzéseket nem tehet.)

A rendelkezésére álló idő 2 perc.

kapa - tűz - hely - autó - vonat - jácint
japán - kakas - öröm - fű - telek - rét
csizma - köntös - kézállás - gyűrű - gyeprü

zsebkendő - pénz - pipere - ibolya - gomb
utca - jácint - sín pár - állomás - kürt szó
harsona - gyepű - szivar - pocsolya - üstdob
rét - kendő - láb - gyep - repülőtér - út
jácint - juhászkutya - galamb - csirke - rét
öröm - szorgalom - jeles - könyvtár - domb
egyetem - puli - szinusz - csat - lány - hó
gyepű - oszlop - kocsonya - beton - fa - hű
kéményseprő - bicikli - motorsport - rét - tű
kabát - gondnok - folyosó - kék - égszínkék
barna - árok - fülemüle - jácint - fűzfavessző
görbe - piros - lobogó - polc - uszoda - ti
korcsolya - ötven - öröm - jegenyefenyő - sál
örömapa - ezüstnyár - egyenes - juhász - sapka

Megoldás:

jácint, gyepű, rét, öröm

Számolási képesség

A megadott öt szám közül válassza ki és karikázza be a számolási feladatok helyes végeredményének betűjelét! A feladat megoldására tíz perc áll rendelkezésére.

1. Egy autó óránként 60 kilométeres sebességgel halad. Hány kilométert tesz meg 4 óra alatt?
A/ 240 B/ 180 C/ 120 D/ 300 E/ 140
2. Ha a boltban 80 Ft-ért vásároltak, és 500 Ft-ossal fizettek, hány forint jár vissza?
A/ 380 B/ 450 C/ 480 D/ 420 E/ 350
3. Egy görögdinnye 5 kg-ot nyom. Nyolc görögdinnye van egy 20 kg-os rekeszben. Hány kilogrammot kell fölemelnie a szállítónak, aki a dinnyéket rekeszestül szállítja?
A/ 50 B/ 60 C/ 45 D/ 10 E/ 75
4. Egy büfésnek 10 személy részére 4 napra elegendő italkészlete van. Hány napra elég a készlet 20 személynek?
A/ 3 B/ 1 C/ 2 D/ 5 E/ 6
5. 2 darab rágógumi 3 Ft-ba kerül. Hány darab rágógumit vehetünk 27 Ft-ból?
A/ 15 B/ 20 C/ 10 D/ 18 E/ 32

6. Egy gokart 8 métert tesz meg fél másodperc alatt. Hány métert tesz meg 8 másodperc alatt?
A/ 150 B/ 180 C/ 120 D/ 300 E/ 140
7. A város 41 km-re fekszik keletre B várostól, és C falu 15 km-re van keletre A várostól. Mekkora a távolság B város és C falu között?
A/ 15 B/ 41 C/ 56 D/ 26 E/ 32
8. 2,5 m zsákvászon 150 Ft-ba kerül. Hány forintért vehetünk 4 métert?
A/ 320 B/ 300 C/ 360 D/ 240 E/ 180
9. 18 burkolólap szükséges egy 3 m²-es felület befedésére. Hány burkolólapra van szükség fél m²-hez?
A/ 1 B/ 2 C/ 5 D/ 6 E/ 3
10. 6 ember 5 nap alatt felépít egy víkendházat. Hány ember tudná a házat másfél nap alatt elkészíteni?
A/ 27 B/ 30 C/ 21 D/ 33 E/ 20
11. Ha egy 12 méteres villamossín hossza 1 cm-rel tágul nyári időszakban, akkor hány cm-rel tágul egy 18 méteres?
A/ 0,5 B/ 12,5 C/ 2 D/ 1,5 E/ 3
12. Egy futószalagon 5 perc alatt 1250 napilapot készítenek. Hány napilap készül 2 perc alatt?
A/ 750 B/ 500 C/ 250 D/ 600 E/ 780
13. Egy festékkeverék elkészítéséhez 3 rész pirosat és 2 rész kéket használnak fel. Hány liter kék festék kell 15 liter keverékhez?
A/ 8 B/ 10 C/ 6 D/ 15 E/ 9
14. Egy szigeten 3 férfira 5 nő jut. A szigeten összesen 64-en élnek. Mennyien vannak a nők?
A/ 40 B/ 24 C/ 34 D/ 42 E/ 50
15. Egy kislány a csokijának nyolcadát a barátnőjének, s háromszor annyit a testvérének ajándékozta. Neki 2 dkg csokija maradt. Hány dkg csokija volt összesen?
A/ 8 B/ 10 C/ 3 D/ 2 E/ 4
16. Két dobozban összesen 120 db gyógyszer van. Az egyik dobozban négyszer több mint a másikban. Hány darab van a másikban?
A/ 24 B/ 86 C/ 110 D/ 60 E/ 12
17. Egy rabló a zsákmány négyötödét felosztotta társai között. A fennmaradó rész háromnegyed részét megtartotta magának. Hány százaléka maradt meg a zsákmánynak?
A/ 10 B/ 20 C/ 25 D/ 5 E/ 2,5

18. Egy gyárban a felvehető munkások létszámának öthatod része dolgozik. Így a munkások létszáma 120. Hányan dolgoznának a gyárban, ha a felvehető létszámnak csak a fele dolgozna?
A/ 80 B/ 72 C/ 24 D/ 50 E/ 61
19. Egy munkahelyen minden nőnek ugyanannyi barátnője van, mint ellensége, és minden férfinak kétszer annyi az ellensége, mint a barátja. Hányan dolgoznak a munkahelyen?
A/ 7 B/ 10 C/ 6 D/ 12 E/ 2
20. Egy 60 perces magnókazettára két hosszabb lélegzetű zeneművet vehetünk fel. Az egyik mű hossza kétharmada a másikénak. Hány perces a rövidebb zenemű?
A/ 20 B/ 40 C/ 15 D/ 24 E/ 18

Megoldás:

1. A	6. B	11. D	16. A
2. D	7. C	12. B	17. D
3. B	8. D	13. C	18. B
4. C	9. E	14. A	19. A
5. D	10. A	15. E	20. D

I. Olvasmány:

A hírközlés gyorsasága, a hírtovábbítás írásos eszközeinek száma hihetetlen mértékben megnövekedett az elmúlt másfél évszázad alatt.

Ezzel szemben olvasási készségünk hosszú évszázadok alatt csupán annyit fejlődött, hogy a középkori szerzetesek tagolt, hangos olvasásáról, betűzgetéséről áttértünk a teljes szavak, szóképek olvasására.

Jelenlegi olvasási készségünket még az iskolában sajátítottuk el és fejlesztettük tovább, mintegy 10-12 éves korunkig. A szervezett oktatás, melyben részesültünk, a legtöbb tantárgyban hosszú évek során fokozatosan fejlesztette képességeinket, magával az olvasással, annak módszereivel és technikájával azonban vajmi keveset foglalkozott. A felsőbb osztályokban ugyan mind több és nehezebb olvasmánnyal láttak el bennünket, de ezekkel teljesen magunktól kellett megbirkóznunk, és nem figyelmeztettek arra sem, hogy később az életben a mind mennyiségileg, mind összetettségében hatalmasra nőtt olvasnivalókat valamilyen fejlettebb módszerrel kellene megközelíteni. Általában csak arra szoktattak, hogy elővegyük a könyveket –vagy bármi más olvasnivalót -, és azt szép egyenletesen, elejétől a végéig elolvassuk, az egyes szavakat felismerjük, és azokat egymás mellé kiolvasva összerakjuk belőlük a mondatokat. Eddig csak ezt a módszert ismertették meg velünk.

Az információrobbanás és az olvasási készség között kialakult ellentmondásra Amerikában, a húszas években pedagógusok figyeltek fel először. Kutatásaik során feltárták az olvasók rossz szokásait, és keresni kezdték azokat a módszereket, melyek-vel a hibák leküzdhetők, illetve kialakíthatók a hatékony, jó olvasás szokásait. A kutatások eredményeképpen a harmincas években megindultak a tanfolyamok is, először csak az iskolákban és kollégiumokban. De közben a kutatások változatlanul tovább folytatódtak, többek között az e célra létesített intézményekben is.

A második világháború alatt a hadügy foglalkozott az olvasási készség fejlesztésével. Ekkor állapították meg az amerikai légierőnél működő pszichológusok azt is, hogy az átlagosan olvasó jelenlegi – 250 szó/perc – olvasási sebessége csak, mint egy fele vagy negyede annak a sebességnek, melyre az ember veleszületett adottságainál fogva képes lenne.

Az olvasási készség természetesen még az általános iskolai szinten is egyénileg változó.

A lassú olvasó számára az olvasás rendszerint nehéz, fárasztó kötelesség. Tulajdonképpen sohasem olvas, hanem mindig mindent inkább tanulmányoz, mivel meg van győződve arról, hogy csak így ragadhatja meg a szövegben lévő információkat. Ezért minden időt – sőt élvezetet is – feláldoz ennek a célnak és rendszerint nem is olvas időtöltésből vagy szórakozásból. Szerencsére ezt a típust a legkönnyebb a gyorsolvasásra megtanítani. Számtalan tanfolyam tapasztalata szerint a lassú olvasók viszonylag rövid idő, 5-6 hét alatt már jelentős előrehaladást tesznek.

A gyorsan olvasó azt hiszi, hogy a jó olvasás egyetlen titka a gyorsaság. Nem törődik az olvasás céljával, sem az olvasmány jellegével, mindenben egyforma sebességgel száguld végig. Végül csaknem ugyanarra az eredményre jut, mint a lassú olvasó, mert felületességének következményeként az időráfordításhoz képest viszonylag kevés információt tud megragadni.

A gyenge olvasó nemcsak lassan olvas, hanem felfogásának mértéke is alacsony. Ezért egyformán fárasztó számára akár időtöltésből, akár kötelességből olvas. Néha megpróbálja fokozni a sebességet, de ez még gyengébb felfogáshoz vezet. Ha az olvasottak felfogására összpontosítja a figyelmét, újra csak csalódás éri, mert ahelyett, hogy a helyes módszerrel a lényegre ügyelne, az egyes sorokat újra és újra olvasva elvész a részletekben.

A jó olvasó amellett, hogy elég gyorsan olvas, a szöveg felfogásának mértéke is jó. Éppen ezek a jó olvasók azok, akik készségüket még tovább akarják fejleszteni, és ez általában jó eredménnyel, gyorsan sikerül is nekik. Bármilyen jó olvasó is legyen valaki, biztos, hogy nem ismerheti az újonnan kialakított módszerek valamennyi részletét, és talán még olyan új mesterségbeli fogásokat, melyekkel tökéletesítheti készségét.

1.Feladat: foglalja össze 10 mondatban az olvasmány lényegét!

1.
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....
6.
.....
7.
.....
8.
.....
9.
.....
10.

2. Feladat: emelje ki 5 mondatban az olvasmány tartalmát!

1.

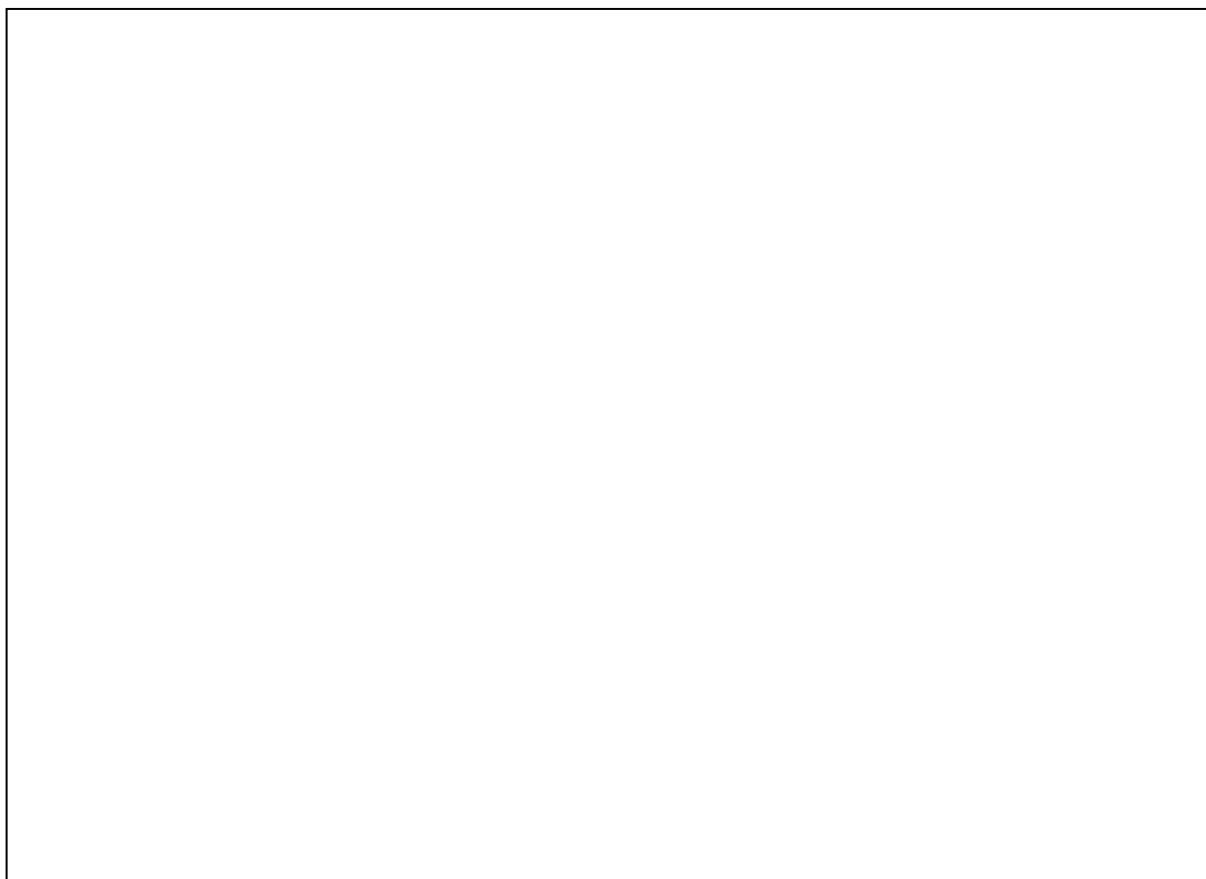
2.

3.

4.

5.

**3. Feladat: készítsen vázlatot (tartalomjegyzéket) az olvasmány alapján!
Alkalmazzon segéd- "eszközöket": színeket, jeleket, szimbólumokat stb.**

II. A következő szövegben leírtunk egy elképzelt közlekedési balesetet.

Olvassa el a feladatot, melynek alapján helyszínrajzot kell készítenie.

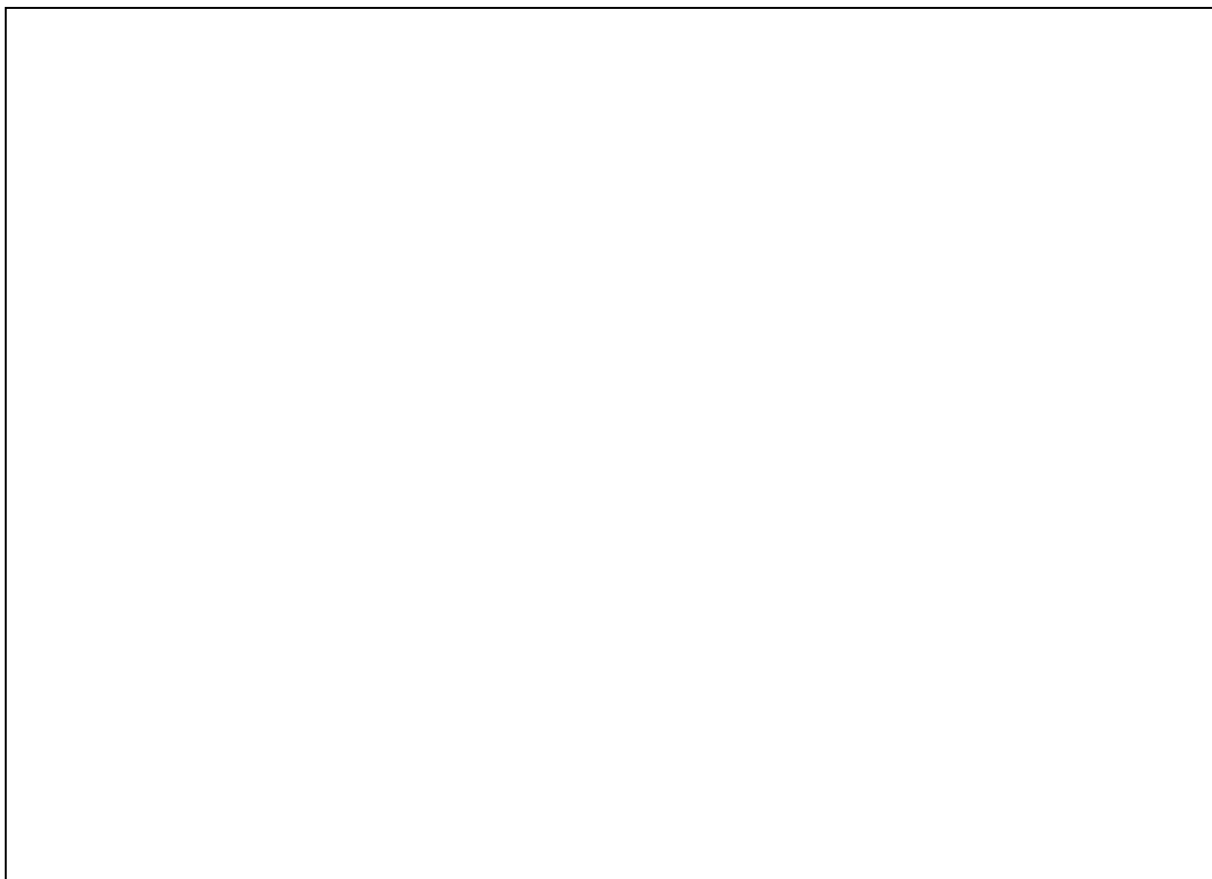
A feladat erős figyelemösszpontosítást, jó képzelőerőt és asszociációs képességet igényel.

Helyszínrajz

A kétszer egysávos észak-déli úton északi irányból közeledett a kereszteződés felé egy szürke Polski Fiat, déli irányból pedig egy halványkék Trabant. A kelet-nyugati irányú kétszer kétsávos úton kelet felől közeledett a kereszteződéshez egy sárga Wartburg a külső forgalmi sávban, míg a belső sávban egy 111-es jelzésű városi autóbusz haladt a Wartburggal egy irányban. Nyugati irányból egy piros Skoda hajtott a külső sávban a kereszteződés felé.

A Polski Fiat – elsőbbsége tudatában – megállás nélkül, kis fékezéssel befordult jobbra, és mindjárt a belső forgalmi sávba sorolt be. Ezzel a manőverrel megzavarta az ugyanebben a sávban közlekedő autóbuszt, amely a jobb kéz szabály szerint köteles lett volna elsőbbséget adni a Polski Fiat számára. Ezt elmulasztva, hogy elkerülje az ütközést, a 111-es autóbusz vezetője hirtelen kormánymozdulatot tett és az autó-busz kivágott a külső forgalmi sávba, mégpedig közvetlenül a Wartburg elé. A Wartburg vezetője elvesztette önuralmát, és ahelyett hogy fékezett volna, hirtelen balra rántotta a kormányt. Ezzel a kormánymozdulattal nagyívben bekanyarodott balra, az ellenkező irányú sávokat keresztezve. A váratlan akadály megzavarta a Trabant vezetőjét, és hirtelen fékezéssel a kereszteződésben megállította kocsiját. A kétszer kétsávos úton haladó Skoda vezetője későn észlelte a Trabant megállási szándékát, és bár fékezett, már nem tudta elkerülni az összeütközést. Így a Trabant bal oldalát összezúzta. A balra nagyívben kanyarodó Wartburg a hirtelen leállt Skoda bal oldalának hátsó részét súrolta. De tovább folytatta útját, és felszaladt a kereszteződés dél-nyugati csúcsánál a járdára. Szerencsére személyi sérülés nem történt.

Önnek az a feladata, hogy egyszeri olvasás alapján vázolja fel a balesetet közvetlenül megelőző és az azt követő időben a járművek helyzetét.

III. Hír

„Néhány évvel ezelőtt egy afrikai fejlődő országban nagy riadalmat keltett a hír: az áruházban emberhúst árulnak. Amikor utánajártak a szóbeszédnek, kiderült, hogy a hír forrása egy konzervszállítmány volt, melynek dobozain a címke egy nevető fiút ábrázolt. Mivel a lakosság korábban azt tapasztalta, hogy az ananász-konzerv dobozán ananász, a zöldborsó-konzervén zöldborsó, a húskonzervén sertés, marha vagy baromfi képe látható, logikusnak látszott a következtetés, hogy abban a dobozban, a-melyre ember képét ragasztották, emberhús van.”

1. feladat: adjon címet a szövegnek, mely kifejezi annak tartalmát!

.....

2. feladat: készítsen a szöveg alapján egy MTI hírt! (rövid, tömör, szak-szerű)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. feladat: írja át a szöveget távirati stílusra!

.....

.....

.....

IV. Egészítse ki a következő mondatokat

1. Ez az asszony nagyon idős éves.
2. A barátom örült, -el vezet (km/óra).
3. Nagyon jól keres, legalább Ft-ot.
4. Sokat dohányzik,(db.).
5. Nem vette fel a telefont, pedig csöngött.
6. Nagyon nagy késéssel érkezett a 10 órás gyűlésre, - kor érkezett.
7. Hosszú utazásra indult, km állt előtte.
8. Ez a gyerek nagyon rosszul aludt, csak(óra/éjszaka).
9. A bombatámadás súlyos következményekkel járt. A halottak száma volt.

V. Betörés az ékszerboltba

A hír

A nemrég nyílt ékszerboltban a zömök tulajdonos éppen lekapcsolta a villanyt, amikor egy férfi jelent meg és pénzt követelt.

Erre a boltos kinyitotta a pénztárgépet.

A férfi kiürítette belőle az összes pénzt, majd sietve távozott.

A történetekről értesítették a rendőrség egy tagját.

	I= igaz	N= nem igaz	?= nem derül ki	I	N	?
1.	Egy férfi jelent meg, miután a tulajdonos lekapcsolta a villanyt a boltjában.					
2.	A rabló férfi volt.					
3.	A férfi ékszereket követelt.					
4.	Az a férfi, amelyik kinyitotta a pénztárgépet, a tulajdonos volt.					
5.	A bolttulajdonos gyorsan felmarkolta a kassa tartalmát és elsietett.					
6.	A tulajdonos alacsony ember volt					
7.	Valaki kinyitotta a kasszát.					
8.	A rabló az összes pénzt elvitte a kasszából.					
9.	Miután a férfi, aki pénzt követelt – kiürítette a tartalmát, elszaladt.					
10.	A tulajdonos telefonált a rendőrségre.					
11.	Bár a kasszában volt pénz, a történetből nem derült ki, hogy mennyi.					
12.	A rabló a tulajdonos pénzét követelte.					
13.	A történetben három személy szerepelt: a bolt tulajdonosa, az a férfi, aki pénzt követelt és a rendőrség egy tagja.					
14.	Az események sorrendje: valaki pénzt követelt. A kasszát kinyitották, a tartalmát kiürítették. Egy férfi elsietett az üzletből.					
15.	A rabló izmos, zömök ember volt.					

Megoldás:

- 1. i
 - 2. i
 - 3. n
 - 4. i
 - 5. n
 - 6. i
 - 7. i
 - 8. i
 - 9. n
 - 10. ?
 - 11. i
 - 12. i
 - 13. i
 - 14. i
 - 15. ?
- 4

⁴ Türr István Képző és Kutató Intézet

A konfliktus fogalma

Olyan ütközés, melynek során igények, szándékok, vágyak, törekvések, érdekek, szükségletek, nézetek, vélemények, értékek kerülnek egymással szembe. Egy olyan folyamat eredménye, amelyben valaki úgy érzi, hogy a másik fél egy számára fontos ügy megvalósításban akadályozza. Összeegyeztethetetlen különbségeket jelent, ami ellentétet vezet. A konfliktus egymás ellen irányul, a versengés pedig egy cél egymástól független elérésére. Gyakran erős érzelmi töltése van, indulatok kísérik. Ez nem mindig arányos a konfliktus valódi súlyával! Inkább függ a konfliktushordozók személyiségétől, mentálhigiéniai állapotától és a környezettől.

Konfliktusok fajtái

- Személyen belüli (intraperszonális). A személyiség egyes részei között, vagy szerepeink között, szerepeinken belül. Az érzelmek fontos szerepet játszanak. Pl. ösztöneink, vágyaink konfliktusa erkölcsi szabályainkkal. Érett felnőtt: képes elviselni a konfliktusokat és kontrollálni saját reakcióit.
- Személyek közötti (interperszonális) Amikor két vagy több személy érdekei, szükségletei, vágyai ütköznek. Hatással van önbecsülésünkre, önérdekeinkre, indulatainkra, meggyőződésünkre
- Csoportközi konfliktusok Két vagy több csoport érdekei, igényei, vágyai, céljai ütköznek. Indulatokat vált ki, a csoporton belül erősíti a kohéziót, szélsőséges irányba is mehet, előítéletek. Nehéz feloldani.
- Strukturális Adott szervezeten belül keletkezik. A közösség szervezeti formája bizonyos személyt / személyeket előnyben (vagy hátrányban) részesít. Csoportközi és személyközi konfliktusokhoz vezethet⁵

Konfliktuskezelő készség fejlesztését segítő gyakorlatok

Adj király katonát!

Fejlesztő hatás: Két csoport közötti versengés, rivalizálás, konfliktus megtapasztalása.

⁵ http://www.szttk.jgypk.u-szeged.hu/download/file/pedagogus/a_konfliktuskezeles_modern_technikai_vazlat.pdf

Csoportvezetői gyakorlat: nem igényel különösebb csoportvezetői gyakorlatot

Idői keretek: 20-30perc

Eszközigény: Nagy nyílt tér

A játék leírása: A csoport két részre oszlik. A két csapat egymással szemben áll. A játékot a csapatkapitányok felelőse vezeti be:

- Adj király katonát!
- Nem adok.
- Akkor szakítok.
- Szakíts, ha bírsz.

Ezután az egyik csapat egy tagja neki szalad a másik csapatnak, akik szorosan fogják egymás kezét. Ha sikerül elszakítani a láncot, egy játékosnak vele kell mennie, ha nem neki kell ott maradnia. Aztán csere.

Aprópénz

Fejlesztő hatás: A játék három fordulójából az első kettő az önérvényesítés és így a társas hatékonyság sikerét és kudarcát, a harmadik kör pedig a csoporton belüli rokonszenvi viszonyokat tükrözi. A tagok átélhetik a kudarc, a veszteség érzését és azt, hogy mennyire fontosak a többiek számára, hányszor lépnek velük kapcsolatba, így a csoporttagok egymás iránti érzései is feltáruulnak.

Csoportvezetői gyakorlat: komolyabb csoportvezetői gyakorlatot nem igényel

Idői keretek: 10-15 perc

Eszközigény: 10-150 db. 1-2 forintos aprópénz, egy nagy asztal, papír, ceruza

A játék leírása: A csoporttagok az asztal körül ülnek. Az asztal közepére kiborítjuk a pénzt. A csoporttagok jeladás után annyit vehetnek el a középen levő pénzből, amennyit csak tudnak, vagy akarnak. Ezután megszámloljuk, kinek hány darab jutott és ezt felírjuk. A következő körbe sorban egymás után mindenki két társától elvehet annyi pénzt, amennyit akar. Ez után újra számloljuk a pénzt, és felírjuk, kinek mennyije maradt. A harmadik körbe sorban egymás után mindenki két társának adhat aprópénzt, annyit, amennyit jónak lát. Ezután újra számloljuk meg a pénzt, kinek mennyi lett a végére. A végén megbeszélhetjük, ki mit gondolt, mit érzett a játék közben.⁶

Az asszertivitás játéka

Fejlesztő hatás: A játék célja, hogy a konfliktushelyzetben lehetséges három viselkedésmódot (agresszív, asszertív, szubmisszív) tisztázza, a tagoknak lehetősége legyen szerepjátékokon keresztül a különböző megoldási módokat kipróbálni.

Csoportvezetői gyakorlat: a játék komolyabb csoportvezetői gyakorlatot, mélyebb pszichológiai ismereteket igényel

Idői keretek: 30-60 perc.

Eszközigény: nincs.

⁶ Benedek 1992

A játék leírása: A tagok körben ülnek. A csoportvezető röviden ismerteti az agresszivitás, az asszertivitás (határozottság, erőteljesség, rámenősség, saját magáért nem agresszíven kiállni) és a szubmisszivitás (alárendelődés „nyusziság”) közötti különbséget. Ezt szerepjátékok követik. Önként jelentkezőkből lesznek a szereplők, a többiek a nézőteret adják, mintha egy színházi előadásról lenne szó. A szereplőknek különböző konfliktushelyzeteket kell eljátszaniuk, sértő, asszertív vagy szubmisszív módon. A játékot megbeszélés követi a csoporttal, ki mit látott, hogyan sikerült a konfliktust megoldani, mennyire voltak tényleg agresszívek, asszertívek vagy szubmisszívek a szereplők⁷ (Rudas, 2001 nyomán).

Csináld meg!

Fejlesztő hatás: A csoportközi konfliktus demonstrálása olyan helyzetekben ahol elégtelen források állnak rendelkezésre. A csoportoknak lehetőségük van egymás közt „üzletelni”, így a feladat alkalmas lehet a tárgyalási készség és a társas hatékonyság fejlesztésére is. Ezen kívül, mivel kiscsoportokban folyik a munka, így a kiscsoporton belüli együttműködés, a valahova tartozás érzése is erősödik.

Csoportvezetői gyakorlat: komolyabb csoportvezetői tapasztalatokat és mélyebb önismeretet igényel.

Idői keretek: 30.45 perc

Eszközigény: 1 tekercs ragasztószalag, 1 olló, 1 ragasztó stift, és sok-sok színes képes újság, színes papír, 4-5 nagyobb kartonlap.

A játék leírása: A csoportot 5-7 fős alcsoportokra osztjuk. Az alcsoportok feladata, hogy 15 -20 perc alatt minél szebb kollázsokat hozzanak létre. Az ehhez szükséges anyagok szétszórva találhatóak a teremben. A csoportok összeszedhetik, mindazt, amire a kollázshoz szükségük van, de egymás között is cserélhetnek. Nyilván az a csoport, amelyik először jön, rá, hogy csupán 1 ragasztó, 1 olló és 1 ragasztószalag van előnyösebb tárgyalási pozícióba kerül. Utána közösen elbíráljuk a kollázsokat és megbeszéljük, milyen élmény volt a játékban részt venni, ki milyen tárgyalási helyzetbe került, ki milyen módon próbált másokat meggyőzni, használt –e valaki, olyan „nem megengedhető” eszközöket, mint például lopás, milyen érzés volt rájönni, hogy a feladat elkészítéséhez szükséges fontos eszközök más csoportnak jutottak.⁸

Gyümölcskosár

Fejlesztő hatás: Ebben a játékban a rivalizálás, versengés mellett, a frusztráció és akadályoztatás élménye jelenik meg konfliktushelyzetben. Annak, aki sikeres a játékban, az a pozitív önértékesítés élményét adja.

Csoportvezetői gyakorlat: nem igényel különösebb csoportvezetői gyakorlatot

Idői keretek: 15-20 perc

⁷ Rudas, 2001

⁸ Kroehnert, 2004

Eszközigény: eggyel kevesebb szék, mint ahányan a résztvevők vannak.

A játék leírása: A csoporttagok körben ülnek, egy valaki közében áll. Mindenki kap egy gyümölcsnevet. Amikor a közében álló elkiáltja magát: „A szilva (például) cseréljen helyett az almával (például)”. Akkor a két megnevezett játékos feláll, és minél gyorsabban megpróbál helyet cserélni. A közében álló igyekszik ezt azáltal megakadályozni, hogy ő ül le az egyik székre. Akinek nem jut szék, az folytatja a játékot. Ha a középső ember azt mondja: „Kiborult a gyümölcskosár”, akkor, mindenkinek fel kell állnia és máshova leülnie, mint ahol eddig ült.⁹

Ki bírja cérnával?

Fejlesztő hatás: Ebben a játékban a rivalizálás, versengés jelenik meg a csoporttagok között, és a frusztráció és akadályoztatás élménye konfliktushelyzetben. Annak akinek sikerül a játék a pozitív önértékesítés élményét adja.

Csoportvezetői gyakorlat: nem igényel különösebb csoportvezetői gyakorlatot

Idői keretek: 15-20 perc

Eszközigény: asztal, székek, cérna, papír, toll

A játék leírása: páros játékról van szó. Hosszú cérnákat szakítunk le, aminek két végére hurkot kötünk. Egy-egy játékos beledugja a mutatóujját a hurokba. Szembe ülnek és a cél az, hogy a cérnával elhúzzák a másik kezét az asztal széléig. Egy menet egy percre tart. Mindenki mindenki ellen játszik, és az eredményeket táblázatban összesítik. A pontozásnak különböző variációi vannak, ami az átélt élményt is módosítja:

Az egyik, amikor csak a győzelemért jár pont a veszteségért, és a cérnaszakításért nem. Ebben az esetben leginkább az derül ki, hogy kit hagynak nyerni (hiszen a cérna valószínűleg előbb szakad, minthogy bárki kezét el lehetne húzni általa).

A másik lehetőség, hogy a győzelem egy pontot, a cérnaszakítás nulla pontot, a vereség pedig egy mínusz pontot ér. Ez kiélezi a versengést, nyerni szinte lehetetlen, hiszen jobban megéri elszakítani a másik félnek a cérnát, mint beletörődni a vereségbe.

Harmadik lehetőség, hogy a nyereség két pontot, a vereség egy pontot ér, döntetlen esetén nem jár pont, a cérna elszakítása pedig két pont levonással jár. Ebben az esetben érdemes nyerni, hagyni a másikat: még így is jobban jár az ember, mintha szakít, vagy döntetlent ér el.

A játék végén meg lehet beszélni, hogy a különböző feltételek mellett ki milyen stratégiát használt, hogyan próbált az összesítésben minél több pontot szerezni¹⁰

⁹ Benedek, 1992

¹⁰ Benedek, 1992

Sziget

Fejlesztő hatás: A csoportnak a feladat megoldásához közös megegyezésre kell jutnia, az egyes személyeknek „áldozatokat” kell hoznia a csoport közös érdekeiért, így a feladat a csoport együttműködését, és az összetartozás érzését is fejleszti.

Csoportvezetői gyakorlat: komolyabb csoportvezetői gyakorlatot, és mélyebb pszichológiai ismereteket igényel.

Idői keretek: 45-60 perc

Eszközigény: papír ceruza.

A játék leírása: A játékosok körben ülnek. A csoportvezetője arra kéri őket, hogy képzeljék el hajótörést szenvedtek és egy lakatlan szigetre kerültek. A szigeten van ivóvíz, növények, állatok – lehetségesnek tűnik hosszabb ideig is életben maradni rajta. Azt nem lehet tudni, hogy mennyi ideig marad itt a hajótörött, néhány hónapig, vagy akár néhány évig. A feladat, írjanak össze öt tárgyat, amit feltétlenül magukkal szeretnének vinni. Ha ez megtörtént a csoportot arra kérjük, hogy képzeljék el azt, hogy együtt szenvedték el a hajótörést és közösen kell öt tárgyban megegyezniük. A játéknak akkor van vége, ha sikerült teljes egyetértésre jutniuk. A játékot megbeszélés követi arról, hogy hogyan sikerült megegyezniük, hogy viselték, hogy a csoport kedvéért számukra fontos tárgyokról kellett lemondaniuk.¹¹

Szívszakadva

Fejlesztő hatás: A csoporton belüli konfliktus, véleménykülönbség megtapasztalása. Mivel a cél egy közös döntés létrehozása, így a tagok saját társas hatékonyságukat is megtapasztalhatják. A felállított sorrend a csoport értékrendjének tisztázásában is segíthet.

Csoportvezetői gyakorlat: komolyabb csoportvezetői tapasztalatokat és mélyebb pszichológiai ismereteket igényel.

Idői keretek: 60-80 perc

Eszközigény: papír, íróeszköz, a résztvevők számának megfelelő mennyiségű feladatlap

A játék leírása: A csoportot felosztjuk 4-5 fős alcsoportokra. A csoportvezető elmondja, hogy minden kiscsoportnak nagyon nehéz döntést kell hoznia. Öt, mesterséges szívre váró beteg között kell rangsort felállítaniuk. Először minden csoporttagnak külön – külön, majd ezután megbeszélük saját sorrendjüket a többiekkel és megpróbálnak egyetértésre jutni. Az a szabály, hogy mindenkinek a saját véleménye kifejtése előtt értékelnie kell az előző csoporttársát, akkor is, ha véleményeik különböznek. Ezután az egyes alcsoportok megkapják a feladatlapot és a betegek rövid bemutatását.

Feladatlap:

Egyike vagy a Városi Kórház Igazságügyi Bizottsága tagjainak, és életbevágó döntést kell hoznod. Egyedül kell fontossági sorrendet meghatároznod az öt, mesterséges szívre váró beteg között. Az Igazságügyi Bizottságnak (a csoportnak) egyetértésre kell jutnia.

¹¹ Bús, 2003

1. lépés: Egyéni besorolás: egyedül dolgozva kell besorolnod a mesterséges szívre váró betegeket (1. : első a sorban, 5.: utolsó a sorban).
2. lépés: Bizottsági ülés: miután te és minden bizottsági tag (csoporttársad) felállította a saját rangsorát, a bizottság ülést tart. Együtt kell megállapodnotok a végső sorrendben. A szabály, hogy mielőtt kifejtenéd véleményedet, az előtted szóló érveit vagy érzéseit értékelned kell, még akkor is, ha azok nem egyeznek meg a tieiddel.

George Mutti

Kora: 61 év, foglalkozása: alvilági kapcsolatokkal gyanúsítható (maffia)

Leírása: házasság, 7 gyereke van, nagyon gazdag, az operációt követően nagyobb összeget fog felajánlani a kórháznak.

Peter Santos

Kora: 23 év, foglalkozása: egyetemista.

Leírása: nőtlen, keményen tanul, segít eltartani nélkülöző családját, tanulmányai befejeztével rendőr szeretne lenni.

Ann Doyle

Kora: 45 év, foglalkozása: háztartásbeli

Leírása: Özvegy, három gyermeket tart el, alacsony, nincs megtakarítása.

Johnny Jaberg

Kora: 35 év, foglalkozása: ismert színész

Leírása: elvált, mindkét gyermekét a volt felesége neveli, hajléktalanszálló létrehozására tett adományt.

Howard Wilkinson

Kora: 55 év, foglalkozása: Kalifornia állam szenátora.

Leírása: nő, egy gyermeke van, nemrégiben választották meg, van mit a tejbe aprítania.

A feladatot csoportos megbeszélés követi, melyik csoport hogyan és mért jutott az adott sorrendhez.¹²

Területfoglalás

Fejlesztő hatás: A csoportközi konfliktus demonstrálása olyan helyzetekben ahol a szűkös forrásokért megy a küzdelem. Ezen kívül, mivel kiscsoportokban folyik a munka, így a kiscsoporton belüli együttműködés, a valahova tartozás érzése is erősödik.

Csoportvezetői gyakorlat: komolyabb csoportvezetői tapasztalatokat és mélyebb pszichológiai ismereteket igényel.

Idői keretek: 20 perc

¹² Kagan, 2001

Eszközigény: sok elmozdítható bútor és tárgy, például székek, asztalok, szőnyegek, dísz tárgyak.

A játék leírása: A csoportot két csapatra osztjuk. Az egyik csapat a terem egyik, a másik csapat a terem másik felében helyezkedik el. A feladat adott jelre minél több tárgyat a saját térfelünkre hurcolni. Az időkeret öt perc. Rabolni szabad: a másik csoport területéről vissza is lehet hozni tárgyakat. Az egyetlen szabály, hogy amit valaki már megfogott, amíg el nem engedi, addig más nem nyúlhat hozzá. Az öt perc elteltével kiderül melyik csoport nyert, melyik mennyi tárgyat szedett össze. A játékot megbeszélés követi, milyen élmény volt a csapatok közötti versengést, a „szabad rablást” átélni, mind az „elkövető”, mind a „kirablott” oldaláról.¹³

Fenntarthatósági témahét szülők bevonásával

A projekt célja:

Oktatási célok:

1. kognitív képességek fejlesztése
2. informatikai képességfejlesztés
3. szövegértés, szövegalkotás fejlesztés
4. számolási készség fejlesztés
5. manuális képességek fejlesztése
6. kompetencia fejlesztés (szövegértési, matematikai, informatikai)

Nevelési célok:

1. egészséges táplálkozásra valói igény kialakítása
2. tudatos környezetvédő emberré válás
3. csapatszellem, csapatmunka- közösségformálás
4. tudatos jövőkép kialakítása
5. önértékelés fejlesztése
6. toleranciára, türelemre nevelés
7. szociális kompetencia fejlesztése
8. a sport, mozgás iránti igény kialakítás
9. esztétikai nevelés

A projekt altémái:

1. Szelektív hulladékgyűjtés
2. Egészséges táplálkozás, életmód
3. Energiahasznosítás
4. Sport, váltóversenyek
5. Virágos környezet

¹³ Benedek, 1992

A projekt produktumai:

1. Műanyag palackokból tárgyak készítése
2. Divatbemutató (hulladékokból készített ruhákból)
3. Képkészítés
4. Kóstoló egészséges ételekből
5. Szélerőmű készítése
6. Előadás, kiállítás, videofelvétel
7. Virágláda, tiszta osztály tábla

Portfólió: A projekt egészét fotósorozattal, videofelvételekkel célszerű dokumentálni. Az elkészített produktumokból kiállítás készül.

A projekt eredménye:

- Tapasztalatszerzés
- ismeretszerzés
- Szociális együttműködés fejlődése
- Szókincsfejlődés
- Kompetenciák fejlődése
- Tolerancia, türelem kognitív képességek fejlődése

A projekt értékelése:

- Önértékelés
- Többszintű értékelés (osztálytermi, csoport, produktumok értékelése)
- Kiállítás

Tevékenységek

- virágültetés
- flakongyűjtés
- repülő készítése
- papírgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés
- ételkészítés egészséges alapanyagokból, ételkóstoló
- táplálkozási piramis készítése
- „kupakkép” készítése
- váltóverseny (újrahasznosítható eszközök segítségével)
- divatbemutató
- autómentes nap
- interaktív rendhagyó óra (újrahasznosítható energiák)
- videófilm
- prezentációk

A projekt programja

Időpont	Program	Felelős-vezető
	filmvetítés • A hülyeség kora • Budapesti vadon	
	Flakon és kupakgyűjtés kezdőnapja	
	DÖK-nap („EGÉSZSÉGNAP”)	
	Flakonok előkészítése	
	Papírgyűjtés, papírtépés	
	Papírmásé készítése	
	Virágláda készítése	
	Virágok vásárlása a piacon	
	A virágládák beültetése	
	Autómentes nap, plakát készítése (autómentes nap)	
	Egészséges ételek készítése, kóstolás	
	„Ne fulladj meg!” sorversenyek a csarnokban	
	Kupakkép készítése	
	Prezentáció: az elkészült művek kiállítása (kupakkép, szélrózmű, plakát, divatbemutató) Projekt zárása	

Attitűd formáló gyakorlatok pedagógusoknak

Szakmai műhelyek/workshopok szervezése	Intézményi nevelés-oktatás - Szabadidő-kultúra
	Pályaorientáció
	Gyógypedagógia, fejlesztőpedagógia
Konferencián történő részvétel	Tehetséggondozás
	Esélyegyenlőség – Integráció
	Egészségnevelés és mentálhigiéné
Képzési programon történő részvétel	Tanítás – tanulás
	Esélyegyenlőség – Integráció
	Intézményi nevelés-oktatás - Szabadidő-kultúra
	Gyógypedagógia, fejlesztőpedagógia

Esélyegyenlőség

Gondolatébresztő nyitókör

Álljunk körbe!

A kör közepére, a földre, vagy asztalra képeket helyezünk, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak az esélyegyenlőséghez, egyenlő bánásmódhoz.

Nézzétek meg a képeket, és mindenki válasszon egyet, amely a leginkább gondolatébresztő a számára, vagy saját élmény jut róla eszébe, vegye is kézbe! Egy bátor jelentkező kezdheti.

Megmutatja a többieknek és elmondja, hogy:

„Ez a kép azért fontos nekem...”

„Erről a képről az jut eszembe, hogy....”

Ki vagyok én?” - hátrányos helyzetűekről

A résztvevők hátrányos helyzetűek megnevezését kapják a hátukra illesztve.

Senki nem tudhatja, hogy mi van a saját hátára írva!

A csoport többi tagja kérdéseket tesz fel az illetőnek, amelyek rávezetik, hogy ki is ő ebben a játékban.

-A gyakorlatot lehet egyszerre végezni oly módon, hogy mindenki sétálgat és kérdez, közben a kérdések alapján összeáll a kép és a játék végén mindenki elmondja, hogy mit szűrt le a kérdések alapján, ki lehet ő.

- Kisebb 10 fős csoportnál körbe állunk, és egy személy közepén áll, csak neki tesszük fel a kérdéseket, így nincs hangzavar.

Feliratok a játékhoz pl.:

- Első osztályos kisiskolás, aki a szomszédos településre jár iskolába
- Mélyszegény családban élő gyermek (három testvére van)
- Alkalmi munkából élő hajléktalan
- 30 éves autista férfi, aki dolgozik
- Roma munkanélküli nő 5 gyermekkel
- Tanulási nehézségekkel küzdő diák
- Halmozottan Hátrányos Helyzetű serdülő lány
- Családok Átmeneti Otthonában élő gyermek
- 8 osztályt végzett munkanélküli nő
- 70 éves kisnyugdíjas
- Varrónő üzemben dolgozik, óvodás gyermeke van
- Mozgássérültség, kerekesszékes nő
- Roma közmunkás férfi
- Látássérült vakvezető kutyával (dolgozik)
- Nevelőszülőnél élő 11 éves lány, alkoholista apja rendszeres bántalmazása miatt emelték ki a családból

Megbeszélés: Milyen érzés volt rádöbbenni, hogy ki vagy?

„Lépj egyet előre”- A társadalmi különbségekről

Mindenki húz egyet a papírra írt tulajdonságok, megnevezések közül, és mélyen elgondolkodik, beleéli magát a helyzetébe. Ezután, álljanak mindnyájan egy egysoros vonalba!

Szerepek:

- Cégvezető egy Kft-ben
- Egyetemi tanár
- Vezető óvónő
- Pályakezdő diplomás
- Közmunkás
- GYES-en lévő anya
- Bolti eladó
- Önkormányzati tisztviselő

- Kőműves
- Autista lány (dolgozik)
- Szegregátumban élő roma fiatal
- Családból kiemelt 17 éves fiú
- Fotómodell
- Ügyvéd
- Általános iskolai tanár
- Fodrász
- Fejlesztőmérnök
- Üzletkötő egy jól menő cégnél
- 3 műszakban dolgozó gyári munkás
- Gyógyszerész

Lépj egyet előre ha.....

- Nincsenek napi megélhetési gondjaid!
- Új cipő, vagy ruha vásárlásánál nem a legolcsóbbat keresed!
- Összkomfortos lakásban élsz!
- Évente egyszer el tudsz menni nyaralni pár napra!
- Évente többször is telik nyaralásra, akár külföldre is!
- A minimálbér fölött keresel!
- A minimálbér kétszeresét, keresed!
- A minimálbér többszörösét keresed!
- El tudsz menni színházba, moziba évente legalább 2-szer!
- Nem vásárolsz kínai és használt ruhákat!
- Sokszor étteremben ebédelez!

Megbeszélés:

- Nézzetek körül! Miért szakadtunk így el egymástól?
- Hogyan közelíthetnénk egymáshoz? Hogyan tudnánk megszüntetni a különbségeket?

Miről tudnék lemondani?

A csoportnak a feladat megoldásához közös megegyezésre kell jutnia, az egyes személyeknek „áldozatokat” kell hoznia a csoport közös érdekeiért, így a feladat a csoport együttműködését, és az összetartozás érzését is fejleszti.

Eszközigény: papír ceruza.

A játék leírása: A játékosok körben ülnek. A csoport vezetője arra kéri őket, hogy képzeljék el hajótörést szenvedtek és egy lakatlan szigetre kerültek. A szigeten van ivóvíz, növények, állatok – lehetségesnek tűnik hosszabb ideig is életben maradni rajta. Azt nem lehet tudni, hogy mennyi ideig marad itt a hajótörött, néhány hónapig, vagy akár néhány évig. A feladat, írjanak össze öt tárgyat, amit feltétlenül magukkal szeretnének vinni. Ha ez megtörtént a csoportot arra kérjük, hogy képzeljék el azt, hogy együtt szenvedték el a

hajótörést és közösen kell öt tárgyban megegyezniük. A játéknak akkor van vége, ha sikerült teljes egyetértésre jutniuk. A játékot megbeszélés követi arról, hogy hogyan sikerült megegyezniük, hogy viselték, hogy a csoport kedvéért számukra fontos tárgyokról kellett lemondaniuk.

Tanulók egyéni fejlesztése a pályázati kiírás tartalma szerint

Bevont intézmény	Perkátai Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	
Egyéni fejlesztési terv elkészítése	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.	
Folyamattámogató szolgáltatások igénybe vétele	Mentor szolgáltatás igénybe vétele nem tervezett a pedagógusok számára	
Előrehaladási napló vezetése	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.	
Foglalkozások tartása	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.	
Egyéni foglalkozásokkal kapcsolatos elképzelések		
Érintett létszám	10 fő (induló létszám, amely a projekt időszaka alatt változhat)	
Rendszeresség	A foglalkozások kétheti rendszerességgel tervezettek.	
Csoportos foglalkozásokkal kapcsolatos elképzelések		
Felépítés	3 csoport kialakítása tervezett az induló létszám alapján (egyenként 5 fős)	
Rendszeresség	A foglalkozások havi rendszerességgel tervezettek.	
Foglalkozások tematikai felépítése (megoszlás, %)		
Tanuláshoz szükséges alapkompetenciák fejlesztése (szövegértés, szövegalkotás, a kommunikáció, matematikai kompetenciák, logika)	35	

A konstruktív életvezetéshez, mindennapi élethez, a társadalomba történő sikeres beilleszkedéshez szükséges alapkompenciák fejlesztése, személyiségfejlesztés, ennek érdekében támogató szolgáltatások biztosítása	20
Önismeret pedagógiai módszerekkel történő fejlesztése, pozitív jövőkép kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése	20
Mentálhigiénés segítségnyújtás	5
Az önálló tanulás készségének, technikáinak kialakítása, fejlesztése	20
Digitális kompetenciák fejlesztése	Beépítve a fenti modulokba.
Egyéb	Előzetesen nem tervezett, de egyéni fejlesztési tervtől függően ez változhat.

Bevont intézmény	Dr. Fejérpataky László Általános Iskola
Egyéni fejlesztési terv elkészítése	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.
Folyamattámogató szolgáltatások igénybe vétele	Mentor szolgáltatás igénybe vétele nem tervezett a pedagógusok számára
Előrehaladási napló vezetése	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.
Foglalkozások tartása	A bevont intézmény belső humánerőforrása teljesíti.
Egyéni foglalkozásokkal kapcsolatos elképzelések	
Érintett létszám	10 fő (induló létszám, amely a projekt időszaka alatt változhat)
Rendszeresség	A foglalkozások kétheti rendszerességgel tervezettek.
Csoportos foglalkozásokkal kapcsolatos elképzelések	

Felépítés	3 csoport kialakítása tervezett az induló létszám alapján (egyenként 5 fős)
Rendszeresség	A foglalkozások havi rendszerességgel tervezettek.
Foglalkozások tematikai felépítése (megoszlás, %)	
Tanuláshoz szükséges alapkompenciák fejlesztése (szövegértés, szövegalkotás, a kommunikáció, matematikai kompetenciák, logika)	35
A konstruktív életvezetéshez, mindennapi élethez, a társadalomba történő sikeres beilleszkedéshez szükséges alapkompenciák fejlesztése, személyiségfejlesztés, ennek érdekében támogató szolgáltatások biztosítása	20
Önismeret pedagógiai módszerekkel történő fejlesztése, pozitív jövőkép kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése	20
Mentálhigiénés segítségnyújtás	5
Az önálló tanulás készségének, technikáinak kialakítása, fejlesztése	20
Digitális kompetenciák fejlesztése	Beépítve a fenti modulokba.
Egyéb	Előzetesen nem tervezett, de egyéni fejlesztési tervtől függően ez változhat.

14

Egyéni fejlesztés módszertana

A lemorzsolódás visszaszorítására alkalmas, az egyéni tanulási utakat támogató módszerek kialakítása és alkalmazása, az egyéni fejlesztés helyi, innovatív módszertanának kidolgozása és terjesztése az alapfokú köznevelési intézmények részére.

1. egyéni tanulási utak meghatározása
2. egyéni fejlesztési tervek kialakítása, megvalósítása
3. egyéni teljesítmények értékelése, előrehaladás nyomon követése

Az egyéni fejlesztés célja, hogy a tanulók a nekik legmegfelelőbb formában és tempóban tanuljanak meg tanulni és ez által képessé váljanak saját teljesítményük fokozására.

Az egyéni fejlesztési terv a tanulók személyre szabott egyéni tanulási programját tartalmazó, írásban rögzített dokumentum, melyben azonosításra kerülnek azok az elvárások, amelyek az iskolai követelményekből következnek, úgy, hogy figyelembe veszi a tanulók egyéni képességeit, lehetőségeit és igényeit.

Az egyéni fejlesztési terv segíti a pedagógust abban, hogy nyomon tudja követni a tanulók fejlődését, és lehetőséget biztosít a szülők naprakész tájékoztatására is. Rendszeresen rögzíti azokat a változásokat, amelyek a tanulók egyéni fejlesztési programjában keletkeznek. Ez lehetőséget biztosít a tanulók előrehaladásának időszakos és éves értékelésére. Tájékoztatást nyújt az intézmény vezetésének arról, hogy a tanulók fejlesztése érdekében alkalmazott pedagógiai módszerek, az igénybe vett eszközök milyen hatékonysággal működnek. Az egyéni fejlesztési tervben rögzített feladatok elvégzéséhez nélkülözhetetlen, hogy a pedagógus használja a rendelkezésére álló digitális eszközöket és azok használatára a tanulókat is meg tudja tanítani.

A terv elkészítésébe be kell vonni a szülőket, az osztályfőnököt, védőnőt, szaktanárt, az iskolapszichológust, fejlesztőpedagógust, gyermekvédelmi felelőst, gyógypedagógust, tehát minden olyan személyt, aki együttműködhet a tanuló fejlesztésében. A tanuló aktív résztvevő, ezért lehetőséget kell biztosítani számára, hogy ő is alakíthassa a róla szóló tervet, amelyet a szülő/k és szakemberek számára is elérhetővé kell tenni. A tervben foglaltak teljesülését előrehaladási naplóban kell rögzíteni, amelyet háromhavonta szükséges felülvizsgálni, meghatározni a korrekciós irányokat.¹⁵

Az egyéni fejlesztési terv kidolgozásának lépései

1. Szükségletfelmérés, helyzetelemzés (sablon 1. sz. melléklet)
2. Egyéni fejlesztési terv elkészítése (sablon 2. sz. melléklet)
3. Nyomon követés, mérés, egyéni előrehaladási napló (sablon 3. sz. melléklet)

¹⁵ EFOP-3.11.1-17 Pályázati felhívás

Szükségletfelmérés, helyzetelemzés

Az előzetes tájékozódás célja annak felmérése, hogy a tanuló a tanulmányi és szociális kompetenciák területeken milyen szinten áll. A tájékozódás kiterjed a tantárgyi ismeretekre, az egyéni tanulási technikákra, vagy annak hiányára, a tanuló tanulmányi sikerességének/kudarcainak feltérképezésére. Feltárja a tanulók digitális kompetenciájának szintjét. A szociális és társas kapcsolatok területén bemutatásra kerül a tanuló családi és iskolai kapcsolatrendszere is.

Egyéni fejlesztési terv

Az egyéni fejlesztési terv kidolgozása és az egyéni fejlesztés az alábbi tevékenységek mentén történik

- A tanulási motivációt felkeltő, erősítő tevékenységek megvalósítása
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák fejlesztése (szövegértés, szövegalkotás, kommunikáció, matematika, logika)
- A konstruktív életvezetéshez, mindennapi élethez, a társadalomba történő sikeres beilleszkedéshez szükséges alapkompentenciák fejlesztése, személyiségfejlesztés, ennek érdekében támogató szolgáltatások biztosítása
- Önismeret pedagógiai módszerekkel történő fejlesztése, pozitív jövőkép kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése
- Mentálhigiénés segítségnyújtás
- Az önálló tanulás készségének, technikáinak kialakítása, fejlesztése
- Digitális kompetenciák fejlesztése
- Az egyéni igényekhez és felkészültséghez, állapothoz igazított differenciált tanulási tartalmak és eszközök alkalmazása

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez szükséges kompetenciák

- A pedagógus tudja objektíven felmérni a tanuló képességeit, tudásszintjét, hiányosságait
- Tudja meghatározni a fejlesztendő területeket
- Működjön együtt a tanuló szüleivel, és az őt tanító többi pedagógussal, szakemberekkel
- A fentiek ismeretében legyen képes elkészíteni a tanuló egyéni fejlesztési tervét, tudja megvalósítani az abban foglaltakat

- Legyen képes az egyéni teljesítmények értékelésére, a tanuló előrehaladásának nyomon követésére

Az egyéni fejlesztési terv kötelező tartalmi elemei a pályázati kiírás tartalma szerint

1. Bemeneti mérés eredményei (POK)
2. Konzultációk javasolt száma , rendszeressége a mérés alapján
3. Erősségek és fő fejlesztési irányok meghatározása, kiemelt fejlesztendő képességterületek, kompetenciák, tantárgyi területek, legalább kettő a következőkből: - szövegértés, matematika-logika, idegen nyelv, IKT, szociális kompetencia, tanulási motiváció
4. Fejlesztést végző pedagógus neve
5. A területek fejlesztésének feladatokra bontása
6. Ütemezés, prioritások megjelenítése
7. Eszközök, módszerek tervezése
8. Eredmények felülvizsgálatának ütemezése (legalább félévenként)
9. Legalább három havonta szöveges értékelés
10. Munkamegosztás tervezése
11. A megvalósítás színtereinek tervezése

Az egyéni fejlesztési terv legalább egy tanulmányi félévre szól, szükség esetén félévente megújítható. A tanuló előrehaladásáról háromhavonta szöveges értékelés készül

Nyomonkövetés, mérés, egyéni előrehaladási napló

Az egyéni előrehaladási naplóval kapcsolatos elvárások:

1. Fejlesztési alkalmak területenként, kronológiai sorrendben
2. Fejlesztési alkalmanként jelenlét igazolása
3. Szükség esetén módosítások

Az egyéni előrehaladási naplót nem váltja ki a formális oktatásban használt osztálynapló, vagy haladási napló, vagy azzal egyenértékű dokumentum. A két dokumentáció, az egyéni fejlesztési terv és haladási napló elnevezéssel_összevonásra kerülhet, amennyiben mindkét dokumentáció az elvárt valamennyi paraméterrel bír.¹⁶

¹⁶ EFOP-3.11.1-17 Pályázati kiírás

A tanuló személyes dossziójának alapvető elemei

- Egyéni fejlesztési terv
- Egyéni haladási napló
- Alapvető személyes adatok
- Családdal történt konzultációkon, családlátogatásokon tapasztalt bemeneti státusz és további releváns dokumentációk, illetve azok elérhetőségének megnevezése (pl. mérési dokumentációk, órai munkák)

A projekt megvalósulását összehangoló Dunaújvárosi Tankerületi Központ célja, hogy a fejlesztés során létrejövő komplex módszertant a fenntartásában lévő intézmények szakmai tevékenységének fejlesztéséhez, a célokhoz igazodva adaptálja.

Mellékletek

1. sz.melléklet – helyzetelemzés sablon

Az intézmény neve és székhelye	
Pályázat azonosító	
A helyzetelemzést elkészítő személy neve:	
Tanuló neve:	
A helyzetelemzés elkészítésében részt vevők	
Név	Státusz
	Előzetes tájékozódás a tanulóról
	<i>Tanulmányok</i>
Milyen tantárgyak könnyűek a tanuló számára?	
Milyen tantárgyak nehezek a tanuló számára?	
Mennyire volt eddig sikeres a tanulmányaiban?	
Elégedett volt-e az eddig elért sikereivel?	
Mutassa be, milyen a tanuló tanulási motivációja? Mutassa be, hogy milyen a tanuló önálló tanulási készsége? Milyen technikákat alkalmaz az önálló tanulás során?	
Jellemezze a tanuló digitális kompetenciáját!	
Korábban kapott-e segítséget a tanuló tanulmányai eredményes végzéséhez? Amennyiben igen, milyen segítséget kapott és kitől?	
Az osztályzási időszakban volt-e olyan tantárgy, amit meg kellett ismételnie?	
	<i>Szociális kompetenciák, társas kapcsolatok</i>
A tanuló mivel tölti el a szabadidejét? Milyen tevékenységeket szeret leginkább?	

Mutassa be a tanuló osztályközösségben/iskolai közösségben való kortárs kapcsolatainak alakulását (baráti kör, kapcsolat az iskolai közösségek tagjaival, magányosnak érzi magát, túlságosan függ a társaitól stb.)	
Milyennek tartja a tanuló mentális és fizikai egészségi állapotát?	
Jellemezze a tanuló iskolai viselkedését! (teljesen visszautasítja az iskolát, nehezen, vagy egyáltalán nem tud alkalmazkodni, pozitív/negatív kapcsolat a tanárokkal, könnyen/nehezen sajátítja el a tanulási szabályokat, tanulmányi kudarcok jellemzik, érdeklődési szint stb.)	
Mutassa be a tanuló családi körülményeit, családdal való kapcsolatát, a szülők gyermeknevelési attitűdjét! Milyennek találja a tanuló saját családját?	
Milyennek tartja a tanuló érzelmi állapotát? Véleménye szerint mennyire elégedett önmagával? Mennyire fegyelmezett? Nyitottnak vagy inkább visszahúzódnak tartja?	
Milyen a tanuló viszonyulása az iskolához, a tanáraihoz, a társaihoz? mennyire fogadja el a közösség normáit? Mennyire tartja fontosnak az iskola elvárásait?	
Mennyire képes a tanuló alkalmazkodni a változásokhoz?	
Mennyire kapcsolódik be a közösségi életbe? Mennyire szabálykövető?	
Milyen hosszán képes egy feladatra koncentrálni? Hogyan kezeli indulatait?	

2. sz. melléklet – egyéni fejlesztési terv sablon

Egyéni fejlesztési terv		
Intézmény neve, székhelye		
Pályázati azonosító		
Tanuló neve		
Tanuló évfolyama		
Egyéni fejlesztést végző személy neve		
Egyéni fejlesztés kezdő dátuma		
Egyéni fejlesztés befejező dátuma		
Fejlesztendő terület		
Alapvető cél		
A cél eléréséhez szükséges feladat		
A feladat elvégzését biztosító tevékenységek		
(1.) A tevékenység megnevezése		
A tevékenység személyi és tárgyi feltételei		
A tevékenység felelőse(i)		
A tevékenység elvárt eredménye(i)		
A tevékenység ütemterve	Időpont	Tevékenység
(2.) A tevékenység megnevezése		
A tevékenység személyi és tárgyi feltételei		
A tevékenység felelőse(i)		
A tevékenység elvárt eredménye(i)		
A tevékenység ütemterve	Időpont	Tevékenység

Szülő (törvényes képviselő)

Tanuló

Egyéni
fejlesztést
végző

3. sz. melléklet – egyéni előrehaladási napló sablon

Alapadatok		
Intézmény neve, székhelye		
Pályázati azonosító száma:		
Tanuló neve:		
Tanuló évfolyama:		
Az egyéni fejlesztést végző személy neve:		
Foglalkozások		
Hónap	Hány órát foglalkozott a hónapban a tanulóval	Foglalkozás célja, témája
A tanuló előrehaladásának értékelése		
Az értékelés időpontja:	év/hó/nap	
Az értékelésben részt vevők		
Név	Státusz	Aláírás
	<i>Tanuló törvényes képviselője</i>	
	<i>Osztályfőnök</i>	
	<i>Tanuló</i>	
	<i>Szaktanár stb.</i>	
A tanuló önértékelése		
Az egyéni fejlesztést végző értékelése		
Következtetések, teendők		